

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 234/2018-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., Južná Trieda 1567/28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 26/2010, za účasti Okresného súdu Košice-okolie, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 26/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice-okolie p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 26/2010 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je jej Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice-okolie je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 488,13 € (slovom štyristoosemdesiatosem eur a trinásť centov) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. JCLic. Tomáša Majerčáka, PhD., Južná Trieda 1567/28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. februára 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., Južná trieda 1567/28, Košice, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 26/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalovanej účastníčkou napadnutého konania o nahradenie prejavu vôle na uzavretie kúpnej zmluvy k nehnuteľnosti. Okresný súd uznesením sp. zn. 16 C 26/2010 z 21. mája 2010 nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal sťažovateľke nakladať s predmetnou nehnuteľnosťou. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 16 C 26/2010 z 21. marca 2014 tak, že žalobu žalobcov zamietol. V odvolacom konaní z iniciatívy žalobcov bol tento rozsudok okresného súdu zrušený uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 152/2015 z 15. apríla 2015 a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie s odôvodnením, že okresný súd „sa nevysporiadal s rozhodujúcimi skutkovými

zisteniami, ktoré boli v konaní preukázané, ďalšie skutkové zistenia nesprávne vyvodil z vykonaných dôkazov a vec nesprávne právne posúdil“. Spis bol okresnému súdu vrátený 8. júna 2016.

3. Sťažovateľka v sťažnosti popísala priebeh konania a namieta neprimeranosť dĺžky napadnutého konania. K tomu uvádza:

„Súdne konanie trvá od roku 2010, teda už osem rokov. Sťažovateľka musí takú dlhú dobu žiť v právnej neistote.

Situácia je o to závažnejšia, že vo veci je nariadenie predbežné opatrenie už od roku 2010, teda 8 rokov, ktoré v značnej miere obmedzuje sťažovateľku vo výkone jej vlastníckeho práva.

K prieťahom v konaní nedochádza z dôvodu, žeby sťažovateľka robila obštrukcie, teda prieťahy v konaní nespôsobuje ani nezapríčinila sťažovateľka.

Vec nie je po právnej stránke zložitá, žeby súd nerozhodol právoplatne vo veci ani po 8 rokoch...

Ďalší problém bol s doručovaním rozhodnutia. Okresný súd rozhodol rozsudkom 21.03.2014 a rozhodnutie doručil až 4.8.2014 teda po 5. mesiacoch, napriek telefonickým urgenciám zo strany sťažovateľky. Po podaní odvolania zo strany žalobcov, sťažovateľka dňa 26.02.2015 už písomne urgovala súd, aby spis bol zaslaný na Krajský súd v Košiciach. Krajský súd rozhodol o odvolaní 15.04.2016, a rozhodnutie bolo doručené až v júni 2016.

Aj po vrátení spisu na okresný súd hoci boli nariadené pojednávania nebolo to efektívne ani účelné, nakoľko súd sa opätovne pokúšal o dohodnutie zmiery medzi sporovými stranami.

Sťažovateľka musí znášať veľkú traumy celých 8 rokov z prebiehajúceho súdneho konania, 8 rokov svojho života musí žiť s vedomím súdneho konania a 8 rokov má zablokovanú nehnuteľnosť, že nemôže s ňou disponovať, nakladať ani užívať.“

4. Sťažovateľka sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € s týmto odôvodnením:

„Výšku finančného zadosťučinenia odôvodňujeme tým, že sťažovateľka 8 rokov:

- žije v právnej neistote,

- žije v psychickom napätí a strese zo súdneho konania,
- nemôže disponovať so svojim majetkom, kvôli predbežnému opatreniu,
- nemôže užívať svoj majetok kvôli súdnemu konaniu a predbežnému opatreniu.

Súd má konať efektívne, aj keď sa usiluje o to, aby sporové strany sa zmierili, ale nemôže to byť na úkor spravodlivého procesu, a rozhodovania v primeranej lehote. Konanie, a postup súdu bol neefektívny, nakoľko bolo niekoľko pojednávaní, ktoré trvali aj tri hodiny, ale nesmerovali k ukončeniu sporu, nesmerovali k rozhodnutiu. Postup súdu nevedol k ukončeniu a vyriešeniu sporu. “

5. Na základe tejto argumentácie sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a úhradu trov konania pred ústavným súdom.

6. Pred predbežným prerokovaním veci sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 154/2018 z 8. marca 2018, z ktorého okrem prehľadu procesných úkonov vo veci v podstatnom vyplýva:

„Z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov vyplýva obdobie nečinnosti tunajšieho súdu v konaní a to v období od augusta 2014 do marca 2015, kedy bol spis predložený na Krajský súd v Košiciach, okrem expedovania podaného odvolania žalobcov proti rozsudku tunajšieho súdu právnenému zástupcovi žalovanej na vyjadrenie a následne vzájomných vyjadrení stranám sporu.

Zároveň podotýkam, že v priebehu konania spis bol na základe skutočností, že zákonná sudkyňa JUDr. Lea Svrčeková sa vzdala výkonu funkcie sudcu ku dňu 1.10.2017 pridelený sudkyni tunajšieho súdu JUDr. Ivete Puškášovej dňa 9.10.2017 a následne pri opätovnom prerozdelení spisu na základe opatrenia predsedu súdu bol spis sp.zn. 16C/26/2010 dňa 4.12.2017 pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudkyni tunajšieho súdu JUDr. Zuzane Sinčákovej, ktorá v tomto konaní začala priebežne konať...

K tvrdeniu sťažovateľky o počte pojednávaní vo veci a ich neefektívnosti poukazujem na prehľad procesných úkonov súdu v konaní uvedený vyššie, pričom viacero pojednávaní vo veci bolo preročených z dôvodov ospravedlniteľných neúčasti právneho zástupcu žalobcov ako aj za účelom predloženia všetkých dôkazov žalobcami, rozhodnutia o návrhu na zmenu žaloby, návrhu na prerušenie konania.

Pre úplnosť uvádzam, že v období od 9.3.2015 do 8.6.2016 sa spis nachádzal na Krajskom súde v Košiciach za účelom rozhodnutia o odvolaní žalobcov proti rozsudku tunajšieho súdu...

Vzhľadom na uvedené mám za to, že ústavná sťažnosť sťažovateľky nesmeruje proti aktuálnemu, či trvajúcemu stavu nečinnosti súdu, a preto nie je prostriedkom na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, resp. tomu, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo.

Zároveň vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že sťažovateľkou žiadané finančné zadostučinenie je neprimerane vysoké a navrhujem ústavnému súdu, aby v prípade vyslovenia, že právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote porušené bolo, priznal im nižšie ako žiadané finančné zadostučinenie.“

7. Ústavný súd overil pravdivosť tvrdení okresného súdu o priebehu konania porovnaním s predloženým spisovým materiálom a keďže rozsiahly prehľad procesných úkonov mu zodpovedal, pre potreby ďalšieho konania z neho vychádzal.

8. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. IV. ÚS 234/2018 z 5. apríla 2018 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 154/2018 z 2. mája 2018 oznámila, že netrvá na ústnom prejednaní sťažnosti sťažovateľky a zotrváva na predchádzajúcom vyjadrení k sťažnosti.

10. Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 SprV 154/2018 z 8. marca 2018 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

11. Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 3. mája 2018 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania a k veci v podstatnom uviedol:

„... je potrebné posudzovať namietané konanie ako celok, nie len súdom špecifikované obdobie. V tejto súvislosti poukazujeme na to, že vzhľadom na predmet konania doterajšia dĺžka napadnutého konania presahujúca osem rokov z objektívneho hľadiska zjavne nezodpovedá požiadavke prerokovania veci bez zbytočných prietáhov, resp. prejednania záležitosti v primeranej lehote...

To, že spis bol v období ôsmich rokov pridelený trom sudkyňiam, nemôže byť ospravedlnením pre vznik prietáhov...

... z dôvodov na strane žalobcov, resp. právneho zástupcu bolo pojednávanie odročené len päť krát za obdobie ôsmich rokov. Zdôrazňujeme, že vo všetkých prípadoch to bolo ospravedlnená neúčast' na pojednávaní, kde pojednávanie bolo nariadené v krátkej lehote. Sťažovateľka je na strane žalovanej.

Pokiaľ ide o predkladanie návrhu na zmenu žaloby, tak k tomu uvádzame, že i to nie je v teórii ani v praxi ojedinelé, nakoľko ide o prejav dispozičnej zásady, ktorá je typická pre sporové konanie... Sťažovateľka nevie ovplyvniť to, či žalobcovia podajú návrh na zmenu petitu alebo nie.

V súvislosti s predložením návrhu na prerušenie konania uvádzame, že ten návrh bol predkladaný za tým účelom, aby sa účastníci dohodli, resp. aby uzatvorili zmier, o ktorý sa súd všemožne usiloval počas celého konania a to namiesto vynesenia rozhodnutia vo veci samej, nakoľko prerokovaná vec nie je po právnej, či skutkovej stránke náročná. Neefektívny postup súdu vidíme aj v tom, že niektoré pojednávania trvali aj tri hodiny, ktoré však nesmerovali k ukončeniu sporu, ani nesmerovali k rozhodnutiu vo veci samej.

... sťažovateľka na výzvy súdu reagovala vždy v primeraných lehotách a spolupracovala so súdom, preto celkovú dĺžku napadnutého konania nie je možné pripísať na vrub sťažovateľke, sťažovateľka nespôsobovala prietahy v konaní.“

12. Sťažovateľka si týmto podaním uplatnila aj právo na úhradu trov konania v rozsahu troch úkonov právnej služby.

13. Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným

rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

17. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

19. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o návrhu na nahradenie vyhlásenia vôle sťažovateľky na uzavretie kúpnej zmluvy tvorí bežnú a početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov a ani už popísané okolnosti daného prípadu (vezmúc do úvahy aj správanie samotných žalobcov realizujúcich svoje procesné oprávnenia v rámci konania pred všeobecnými súdmi) neodôvodňujú záver o právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

20. Správanie sťažovateľky ako strany sporu je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľka neprispela významnejšou mierou k priet'ahom v predmetnom konaní.

21. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

22. Z priebehu súdneho konania vyplýva, že okresný súd po vykonaní 17 pojednávaní vo veci prvýkrát meritórne rozhodol rozsudkom z 21. marca 2014, ktorý bol v odvolacom konaní Krajským súdom v Košiciach uznesením sp. zn. 3 Co 152/2015 z 15. apríla 2016 zrušený a vrátený na ďalšie konanie podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) pre nedostatok dôvodov, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci. Po vrátení veci okresnému súdu (8. júna 2016, pozn.) sa uskutočnilo niekoľko pojednávaní a z postupu okresného súdu je zrejmé, že tento ponechal účastníkom časový priestor na uzavretie mimosúdnej dohody, ku ktorej nedošlo, a zaobstaral ďalšie dôkazy. Meritórne vo veci dosiaľ nerozhodol.

23.1 Povinnosť súdu a sudcu konať bez priet'ahov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, v ktorý sa bude konať nové pojednávanie.

23.2 Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva napríklad z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

23.3 V záujme hospodárnosti konania vzhľadom na už uvedené bolo zo strany okresného súdu potrebné zabezpečiť takú prípravu spisu na pojednávanie, aby bolo možné spravidla na jednom pojednávaní vec rozhodnúť. Neobvykle vysoký počet vykonaných pojednávaní v tomto konaní (berúc do úvahy a zohľadniac aj účastníkmi navrhované zmeny žaloby a ospravedlnenú neúčasť na konaní na strane žalobcov), ale aj ich obsah, zistený z preskúmaného spisu okresného súdu, naznačuje nielen neefektívnosť jeho postupu vo veci, ale aj nesústredenú činnosť, ktorá prispela k neukončeniu veci v primeraných lehotách. Pozornosť ústavného súdu zvlášť zaujal fakt, že napriek vykonanému počtu pojednávaní s niekoľkonásobným márnym pokusom o dosiahnutie zmieru a dopĺňaní hmotnoprávných podkladov pre rozhodnutie vykazoval vyneseny rozsudok okresného súdu nielen vadu nedostatočne zisteného skutkového stavu, ale aj nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočného odôvodnenia, čo vo svojom uznesení o zrušení rozsudku a vrátení veci skonštatoval odvolací (krajský) súd, ako aj fakt že rozsudok okresného súdu bol účastníkom doručený v značnom oneskorení po jeho vydaní na výzvu sťažovateľky a spis bol predložený krajskému súdu až po urgenciách sťažovateľky (bod 3 tohto odôvodnenia).

23.4 Reagujúc na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, ústavný súd, čo sa týka otázky posudzovania dĺžky konania a jej primeranosti (resp. neprimeranosti), opakovane pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitost' veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie účastníkov a samotného súdu; do úvahy je pritom nutné vziať i to, čo je pre sťažovateľa v „hre“ (porov. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko). Prieťahy v konaní však nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva, zakotvené v ústave i v dohovore boli rešpektované a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe.

24. Ústavný súd teda aj s prihliadnutím na zjavne neprimeranú celkovú dĺžku konania a zistený neefektívny a nesústredený postup okresného súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom a uvedený stav nebol do podania sťažnosti odstránený a naďalej trval. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

25. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

26. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd vyslovil príkaz okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

28. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

29. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

30. Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € z dôvodov citovaných v časti I odôvodnenia tohto nálezu.

31. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä celkovú dĺžku konania a zistenú neefektívnu a nesústredenú činnosť okresného súdu, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

33. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

34. Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním.

35. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľke v uplatnenom rozsahu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenia k veci) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

36. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2018 predstavuje sumu 153,50 €. Za tri úkony tak prináleží suma 460,50 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za tri úkony v sume 27,63 €, čo spolu predstavuje sumu 488,13 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

37. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2018